

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ
КАФЕДРА ЗАВОДСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

Матеріали

III міжнародної науково-практичної конференції

Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ У ГАЛУЗІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ
ТЕХНОЛОГІЇ, ПРИСВЯЧЕНА 100-
РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Д. П. САЛА**

***FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCH IN THE
FIELD OF PHARMACEUTICAL TECHNOLOGY,
DEDICATED TO THE 100TH ANNIVERSARY OF THE
BIRTHDAY OF D. P. SALO***

24 листопада 2023 р.

November 24, 2023

Харків, Україна

Kharkiv, Ukraine

Редакційна колегія: проф. Котвіцька А. А., проф. Владимірова І. М., проф. Вишневська Л. І., проф. Рубан О. А., проф. Ковалевська І. В., проф. Семченко К. В., доц. Марченко М. В., доц. Ковальова Т. М., ас. Пономаренко Т.О.

Відповідальні секретарі : проф. Ковалевська І. В., проф. Семченко К. В.

Фундаментальні та прикладні дослідження у галузі фармацевтичної технології: Збірник наукових матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю з Дня народження Д. П. Сала (м. Харків, 13 жовтня 2022 р.). Х.: Вид-во НФаУ, 2023.- С. 522 (Серія «Наука»)

Збірник містить матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Фундаментальні та прикладні дослідження у галузі фармацевтичної технології», присвяченої 100-річчю з Дня народження Д. П. Сала.

Розглянуті теоретичні аспекти та перспективи розробки лікарських препаратів, висвітлені напрямки наукової роботи спеціалістів фармацевтичної галузі, що стосуються питань сучасної технології створення лікарських препаратів, контролю їх якості, організаційно-економічних аспектів діяльності фармацевтичних підприємств, маркетингових досліджень сучасного фармацевтичного ринку, фармакологічних досліджень біологічно активних речовин.

Для широкого кола наукових, науково-педагогічних і практичних працівників, що займаються питаннями розробки та впровадження сучасних лікарських препаратів.

*Матеріали подаються мовою оригіналу.
За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.*

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ГАЛУЗІ
ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ, ПРИСВЯЧЕНА 100-РІЧЧЮ З ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ Д. П. САЛА**

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної конференції

24 листопада 2023 р.
м. Харків, Україна

Висновки. В результаті проведених досліджень розроблено організаційно-методичний підхід до вдосконалення забезпечення багатoproфільного стаціонару антисептичними засобами, що включає послідовне проведення комплексних досліджень: маркетингове дослідження госпітального сектору ринку АЗ (аналіз асортименту та ціновий аналіз номенклатури АЗ); виявлення регіональних особливостей госпітального ринку АЗ (на підставі порівняльного аналізу регіонального), вивчення необхідності забезпечення стаціонару антисептичними засобами аптечного виготовлення, передачу екстемпоральних прописів АЗ, що часто повторюються, в промислове виробництво, оцінку раціональності використання антисептичних засобів (лікарських препаратів, екстемпоральних лікарських форм) методом ABC-VEN аналізу, коригування стандартів лікування та коригування стандартів лікування з урахуванням використання антисептичних засобів.

РОЗРОБКА МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ПРИ ХВОРОБАХ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

Негода Т.С., Полова Ж.М., Волощук А.С.

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ,
Україна**

Вступ. В останні роки у всьому світі відбувається збільшення споживання лікарських засобів (ЛЗ), обумовлене впливом цілого комплексу факторів, насамперед зростанням захворюваності населення. Лікарське забезпечення населення є важливою соціально – економічною проблемою, від успішного вирішення якої багато в чому залежить здоров'я нації та, отже, майбутній розвиток країни. Незважаючи на різноманітність синтетичних протизапальних засобів, автори відзначають їхню недостатню ефективність та наявність небажаних побічних реакцій. Це зумовлює необхідність використовувати лікарські засоби, які мають протективні фармакологічні властивості та низьку токсичність. Таким вимогам задовольняють ЛЗ рослинного походження, які застосовуються як основний засіб захворювання на етапі протирецидивної терапії або в період загострення захворювання, так і в поєднанні з базисними засобами як засоби додаткової терапії. Таким чином, пошук ЛЗ рослинного походження з протизапальною, нейротропною та гастропротективною активністю, включення їх до схеми лікування має важливе значення для сучасної неврології.

Мета дослідження. Метою дослідження є розробка методичних підходів до оптимізації застосування лікарських засобів при захворюваннях нервової системи з використанням фармакоепідеміологічних методів та визначення перспективи застосування оригінального рослинного засобу як коректора побічних ефектів при хворобах нервової системи.

Методи дослідження. Методичною основою проведення досліджень стали теоретичні основи фармакоепідеміології, модифіковані відповідно до

цілей та завдань дослідження. Як конкретні методи дослідження при зборі інформації використані традиційні загальні методи наукового пізнання-методи емпіричного дослідження (порівняння, вимірювання, експертних оцінок); методи, що використовуються як на емпіричному, так і теоретичному рівні дослідження (контент, історичний, маркетинговий, соціологічний та логічний (структурний) аналіз, декомпозиції цілей). Дослідження проводили також з використанням фармакоепідеміологічних методів з оцінки споживання та обґрунтованості призначення ЛЗ. У процесі дослідження було вивчено дані викопування 150 амбулаторних карт пацієнтів лікувально-профілактичних установ м. Києва та області, 150 анкетних даних неврологів; Державний реєстр ЛЗ, обробка даних здійснювалася з використанням методів статистичного аналізу (угруповань, графічного, вибіркового спостережень, ранжування, варіаційної статистики) та нових комп'ютерних технологій на ПЕОМ у Windows 97 (Access 7.0; Excel 7.0).

Основні результати. В останні роки дедалі більшу увагу дослідників привертає необхідність комплексної та об'єктивної оцінки всіх аспектів застосування ЛЗ (соціальних, економічних, клінічних та ін.). Це зумовлено зростанням кількості ЛЗ, які мають високу фармакологічну активність, і прояви під час застосування ЛЗ важких побічних реакцій і натомість подорожчання фармакотерапії. Огляд іноземних літературних джерел показав, що фармакоепідеміологічні дослідження за кордоном проводяться за такими напрямками, як розробка методології та методичного апарату, удосконалення структури інформаційних баз, фармакоепідеміологічний аналіз захворювань та фармакоепідеміологічний аналіз окремих груп ЛЗ.

Відповідно до розробленої програми проведення досліджень проводили комплексний аналіз соціально-економічних та медико-демографічних факторів, що впливають на застосування ЛЗ, серед яких визначними є чисельність, рівень життя, динаміка та структура захворюваності населення країни. У структурі захворюваності істотна питома вага стабільно протягом кількох років займають хвороби нервової системи. Враховуючи, що хвороби нервової системи можуть зумовлювати розвиток цілого ряду інших захворювань, ця тенденція набуває особливо несприятливого характеру. Високий рівень захворюваності, різноманітність клінічних проявів зумовлюють необхідність використання різних ЛЗ. Наступним етапом нашого дослідження було проведення опитування пацієнтів та лікарів з метою визначення переліку ЛЗ, яким вони віддають перевагу, чим вони керуються при виборі певного препарату, звідки вони черпають інформацію про ЛЗ, рівень інформованості лікарів та факторів, що визначають вибір ЛЗ.

Анкетування пацієнтів дозволило встановити, що при виборі певного ЛЗ респонденти керуються переважно думкою та призначенням лікаря (у 85% випадків). Більш ніж 10% опитаних велике значення має реклама, і близько 5% споживачів ліків керуються рекомендаціями фармацевта. Більшість респондентів (понад 68%) віддають перевагу препаратам вітчизняного виробництва і лише близько 32% опитаних вважають за краще застосовувати імпорتنі ЛЗ.

Далі нами було встановлено, що при виборі лікарських препаратів пацієнт керується ціною ЛЗ (більш ніж у 78% випадків); майже в 44% випадків головним при виборі є якість ЛЗ і лише 12% опитаних відповіли, що, перш за все, думають про безпеку майбутньої терапії і близько 10% хворих при купівлі ЛЗ керуються його популярністю. У процесі анкетування було з'ясовано, що близько 84% лікарів недостатньо поінформовані про синоніми ЛЗ, що випускаються. Для нас також здавалося дуже важливим провести аналіз того, що є головним джерелом інформації про ЛЗ та схеми терапії, якими користуються лікарі. Встановлено, що прихильність лікарів до того чи іншого джерела інформації про ЛЗ багато в чому залежить від їхнього віку та стажу. Наявність і відносно висока частота супутніх захворювань (переважно уражень шлунку, неврозів, інсультів) у пацієнтів, а також застосування ЛЗ, які мають множинні несприятливі побічні реакції, зумовлює потребу у використанні ЛЗ, що мають протективні фармакологічні властивості та низьку токсичність. Таким вимогам цілком задовольняють ЛЗ рослинного походження. Лікарські рослини мають малу токсичність, і при правильному дозуванні та індивідуальному підході до хворого, забезпечують необхідну ефективність і тривалість лікування, що особливо важливо при хронічних захворюваннях.

Висновки. Результати соціологічного дослідження підтверджують необхідність формування для лікарів додаткового блоку інформації для використання в терапії захворювань нервової системи при призначенні ЛЗ. Результати проведеного нами дослідження покладено в основу розроблених нами рекомендацій щодо оптимізації застосування ЛЗ.

РОЗРОБКА МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ НЕВРОЛОГІЧНИМ ХВОРИМ НА ЕТАПІ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Негода Т.С., Полова Ж.М., Фоменко Ю.Ю.

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ,
Україна**

Вступ. За останні п'ятнадцять років лікарське забезпечення неврологічних хворих в умовах санаторно-курортної реабілітації зазнало докорінних змін. Лікарське забезпечення санаторно-курортних хворих не можна розглядати окремо від змін, які сталися у суспільстві, оскільки вони призвели до значних змін функціонування санаторно-курортних установ, пов'язані з відсутністю державних дотацій і жорсткої конкуренцією над ринком. Крім того, відзначається значна диференціація самих відпочиваючих, особливо з питань платоспроможності, що викликало з їхнього боку нові вимоги до санаторного лікування та лікарської терапії.

Раніше не розглядалися питання лікарського забезпечення неврологічних хворих на санаторному лікуванні в умовах ринку. У зв'язку з цим дослідження з оптимізації лікарського забезпечення такої категорії хворих на основі вивчення факторів, що впливають на якість та ефективність їх санаторної реабілітації, є актуальним.